

Sâkine ERUZ
İstanbul Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi

UZMANLIK METİNLERİYLE OKUMA — ANLAMA ETKİLİĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Üniversite öğrenimi gören öğrencilerin, kendilerini uzmanlık alanlarında geliştirebilmeleri için yararlanacakları en uygun araç okuma edimidir. Oysa öğrenciler bunun farkında bile değildirlir. Kendilerine «Ne gibi kitaplar okuyorsunuz ?¹» gibi bir soru yönelildiğinde, öğrenciler bu soruya «Kitap okumayı hiç sevmem» ya da «Ders kitapları dışında kitap okumam», diye yanıtlayabiliyorlar.

Türkiye’de 1971 ile 1990 yılları arasında yılda ortalama 6000 yapıt basılmıştır². 1983 yılında toplam 6896 yapıt yayımlanmış³, bu sayı 1985’te 6685’e düşmüştür⁴. Oysa okuma alışkanlığının yaygın olduğu Almanya’yı ele aldığımızda, bu ülkede salt 1983 yılında 58498 kitabın basılmış olduğunu izleriz⁵. Basılan yapıtların sayısı 1989’da 65.980’e ulaşmıştır⁶. Türkiye’de 19 yıl süreyle basılan ve nüfus çoğaldıkça artış göstermeyen yıllık ortalama yapıt sayısını nüfusumuza orantıladığımızda ürkütücü bir sonuç elde ederiz.

Üniversite öğrencilerine gelince, okuma edimi onların salt uzmanlık alanlarında gelişmelerini sağlamanın dışında, ufuklarını geliştirir, onlara düşünmeyi, karşılaştırmayı, olaylar ve konular arasında mantıklı bağlar kurmayı öğretir ve öğrencilerin olaylara daha esnek yaklaşmasını, böylece de kendilerini ve dünyayı daha sağlıklı algılayabilmelerini sağlar.

Ancak okuma alışkanlığı bulunmayan, ezbere dayalı bir eğitim sisteminden üniversiteye gelen öğrencilerimiz, kendilerine sunulan her olguyu, ezberlemeye yatkındır, böylesi daha kolaydır, okudukları metinlerin hangi bölümlerinin kendileri için önem taşıdığını ve ‘ana belleğe’ geçecek biçimde çalışmalarını gerektiğini hiç irdelemezler, günlük çalışırlar, bilgiler onlar için sınavlardan

sonra unutulacak türdendir çoğu zaman. Ortaöğretim boyunca da öğrendikleri gibi tüm metni, sorgulamadan, metnin işlevini, kurgusunu irdelemeden ezberlemeye çalışırlar ve çoğu zaman okuma onlar için uçup giden, anlık bilgiler içeren yorucu bir uğraş ile eşdeğerdir. Oysa 'okuma' edimi 'anlama' edimini de kapsar, 'anlama' ile gerekli bilgiler eleştirel bir süzgeçten geçirilmek üzere 'ana bellekte' saklanır.

Okuma edimine böyle bir yaklaşım sergileyen öğrenci konular arasındaki bağlantıları kurmaya tümüyle yabancı kalır. Gerekli bağlantıları kurma yetisinden yoksun öğrenci yükseköğretim derslerini birbirinden bağımsız olarak algılar. Oysa yükseköğretimin amacı tüm alan derslerini bir örgü gibi tamamlayıcı nitelikte sunmak ve öğrencinin dersler arasındaki bağlantıyı görmesini sağlamak olmalıdır. Dış dünyada da olduğu gibi, her olgu diğer bir olguyla etkileşim içindedir. Bunu yükseköğretime uyguladığımızda hiç bir dersin salt kendi içinde var olmadığını ve diğer alan derslerini tamamlayıcı nitelik taşıdığını izleriz. Başka bir deyişle bir dersteki eksik bilgi suya atılmış bir taş gibi hareler çizerek diğer dersleri de olumsuz etkiler.

Bu gerçeklerden yola çıkarak, Alman Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı olarak, öğrencilerimiz bir yıllık bir temel eğitim aldıktan sonra, izlencemize öncelikle uzmanlık metinlerinden okuma-anlamayı sağlayacak bir ders koyduk.

Dersimiz bir öğretim yılı boyunca haftada iki saatlik bir süre içermektedir. Burada yaklaşık iki haftayı kapsayan, öğretim yılı başlarında yapılan bir ünite sunulacaktır. Her ünite için saptanan 'üst amacı' bir 'alt amaç' izler. Ünitemizde izlediğimiz yol aşağıda gösterilmiştir :

Üst Amaç : BİLİNÇLİ OKUMAYA GİRİŞ

Alt Amaç : — Değişik metin türleri ve işlevleri
 — Yazıyı metin yapan ölçütler, metnin kurgusu vb.
 — Okuma biçimleri
 — Metin çözümleme teknikleri
 — Kavramlar

Bu amaçlara yöneldiğimiz çalışma yolumuz ise şöyle bir gelişim çizgisi sergiler :

- Uygulamalı grup çalışmaları
- Çalışmaların derste sunulması
- Tartışma
- İlgili kavramların belirlenmesi ve tanımlanması
- Uygulamaya ilişkin kuramsal metinlere geçiş
- Yeni kavramlar kullanılarak bir sonraki derste sunulacak ödevler

Yukarıdaki genel taslağı şu uygulama adımlarıyla somutlaştırmaya çalışacağım :

1. ADIM

Amaç→ Öğrencilerin değişik metin türleriyle etkileşimini sağlamak

- Çalışma aşaması**→
- Değişik altı metin öğrencilere dağıtılır (bkz. EK 1)
 - Öğrenciler metinlerin tümünü gözden geçirirler.
 - Gruplar oluşturulur ve her grup bir metin seçer.
 - Saptanan bir süre sonunda gruplar irdeledikleri metinle ilgili ilk izlenimlerini sunarlar.
 - Bu bilgiler derste tartışılır.

EK 1'deki metinlerden yol çıkarak çalışma aşamamızı somutlaştırabiliriz. Öğrencilerin metinleri okuduktan sonra ilk tepkileri aşağıdaki gibi olmuştur :

Metin 1 : Bir gazetenin okur sorunları köşesinde yazılmış kolay anlaşılır bir metin.

- Metin 2 : Bir öykü olabilir, yazar başından geçen bir olayı bir öykü gibi anlatıyor. Bu konuda daha önce bir yazı okumuştuk.
- Metin 3 : Bu metni 'Seçme Metinler' dersinde işlemiştik, yazımsal bir metin, 'Novelle' diye adlandırdığımız kısa bir öykü.
- Metin 4 : ADAC'den alınmış. ADAC Alman Otomobil Kulübünün kısaltılmış adıdır, çıkardığı dergiyi bu kuruluşun üyeleri okur, metin Almanya'daki otomobil sürücülerini ilgilendiriyor.
- Metin 5 : Martin Luther'in kullandığı dilin bıraktığı etkiye ilişkin. Luther'i diğer derslerde işlemiştik. 'İncili' halk diline çevirmiş, yalın bir dil kullanmış. Metinde derslerde duyduğumuz başka adlar da geçiyor.
- Metin 6 : Almanya'daki televizyon programı

Çalışmamız sürecinde, öğrenciler 'önbilgilerin güncelleşmesi,' 'uzmanlık metni' gibi kavramlara doğru bir yöneliş içindedirler. Bundan sonraki aşamada amaç öğrencilerin bu konuya daha bilinçli yaklaşımlarını sağlamaktır. Öğrencinin öndonanımı yeterliyse çalışmalara doğrudan bu aşamayla da başlanabilir.

2. ADIM

Öğrenciyi belirlediğimiz amaca yönlendirmek düşüncesinden yola çıkarak, aynı metinler şu sorular çerçevesinde irdelenir :

- Hangi metin bizi ilgilendiriyor, neden ?
- Hangi metinleri hangi gerekçelerden yola çıkarak aynı grupta toplayabiliriz ?
- Metinleri anlamak ve öğrendiklerini pekiştirmek için hangi yardımcı öğelerden yararlandınız ?

Öğrenciler metne bu sorular ışığında baktıklarında, metinle etkileşim süreçleri yoğunlaşmaktadır. Metinleri aşağıdaki gibi öbeklere ayırırken konumuzla ilgili kavramlara da yaklaşıyoruz.

Bizi doğrudan ilgilendiren metinler :

Metin 3 ve 4. Çünkü bizim alan konularımızı içeriyor. Bu metinleri ayrıntılı okurdum, önemli bulduğum yerlerin altını çizdim, bilmediğim sözcüklerin anlamına bakardım, belki metnin özetini de çıkarırdım.

Bizi doğrudan ilgilendirenmeyen metinler :

Metin 1 : Zaman geçirmek için okurdum. Metin2 : Kedileri severim, güzel bir öyküyse de okumak isterim.

Bizim konumuz dışındaki metinler :

Metin 4 ve 6. Bu metinler Almanya ile yakından ilgili, biz ise şu anda Türkiye'de yaşıyoruz.

Dersin bu aşamasında 3. ve 4. metinden yola çıkarak 'hedef kitle' (Adressatengruppe), kaynakça (Ouellenangabe) gibi kavramların önemi vurgulanır. Öğrencilerin uzmanlık alanlarının (Fachbereich) 'Alman Dili ve Edebiyatı' olduğu vurgulanarak 'uzmanlık metni' (Fachtext) kavramı üzerinde durulur. Almanca yapılan bu çalışma sürecinde öğrenciler kavramların Türkçe karşılığını bulurlar. 3. metni 'önbilgilerini güncelleştirerek (Aktualisierung des Vorwissens) 'yazınsal metin' (Literarischer Text) diye adlandırdırırlar, 5. metni de 'uzmanlık metni' olarak nitelerler. 1. 4. ve 6. metin de 'kullanılabilir metin' (Gebrauchsbzw. Sachtext) türüne girer. Yine bu bağlamda uzmanlık bilgisi ve donanım gibi öğelerden oluşan ön bilgi (Fachwissen, Weltwissen → Vorwissen) süreçlerinin okuma-anlamadaki rolü tartışılır. Almanca olarak kullanılan kavramların Türkçe karşılığı tahtaya yazılır. Kavramların tanımları örneklerden yola çıkarak saptandıktan sonra 3. adımımıza geçebiliriz.

3. ADIM

Bu aşamada amacımız metnin işlevine göre okuma biçemlerinin tanımlanması, okuma stratejilerinin uygulamalı olarak irdelemesidir.

Metinlere hangi okuma biçemlerinin (*Lesestil*) uygulanacağı tartışılarak kararlaştırılır. Metin türleriyle, metin okuma biçem-

leri ve çözümlene tekniği arasında doğrudan bir bağlantı bulunmaktadır. 'Uzmanlık metinlerinde' 'önbilginin' yoğunluğuna göre 'tümsel okuma' (*Totales Lesen*) ya da 'izleksel okuma' (*Kursorisches Lesen*) yeğlenirken, kullanmalık metinlerde 'arayıcı okuma' (*Selegierendes Lesen*) ya da 'yönlendirici okuma' (*Orientierendes Lesen*) birincil tutulabilir.

Saptanan metin türleri okuma biçimleri doğrultusunda nasıl okunmalıdır? Okuma sürecinde hangi metin çözümlene stratejilerinden yararlanabiliriz? Metin çözümlene aşamaları nasıl bir gelişim çizgisi izler? Öğrencilerle birlikte bu sorular şu şekilde yanıtlanmıştır :

Metni çözümleneye önbilgimiz doğrultusunda üç düzlemde yola çıkarak başlayabiliriz.

1. Kaynak dildeki bilgimiz yeterliyse metni doğrudan 'metin düzleminde' çözümleriz.
2. Zorlandığımız yerlerde 'tümce' düzlemine geçeriz.
3. Gerektiğinde de 'sözcük düzleminde' yararlanırız.

'Metin düzleminde' bize en büyük yardımcı öge metnin 'iç ve dış bağlamıdır' (*Kontext und Kotex*), yine 'tümce düzleminde' bağlaçlar yol gösterici niteliktedir. 'Sözcük düzleminde' ise örneğin uluslararası kullanımı bulunan sözcüklerden (*Internationalismen*) yararlanabiliriz.

İzlediğimiz yol süresince ilkemiz, bildiklerimizin bize yol göstermesini sağlamaktır, bilmediklerimizden yola çıkarsak sürekli ansiklopedi ya da sözcüğe gereksinim duyarız, bu da okuma-anlama isteğimizi duraksatıcı niteliktedir. Öğrenciler metinlere bu bilgiler ışığında yaklaştıklarında çözümlene tekniklerini de kendileri üretmeye başlarlar. Çözümlene stratejileri, 'uzmanlık metinlerinin' okuma-anlama sürecinde, 'koşut metinle çalışma' (*Paralleltex*), 'iç ve dış bağlam', metindeki bilgiye ilişkin 'akış diyagramı' (*Flussdiagramm*) 'örnekleme' (*Exemplifizierung*) gibi öğelerden yola çıkarak ve gerektiğinde 'yineleme' (*Wiederaufnahme*) gibi dilbilimsel öğelerden de yararlanarak somutlaşır.

Bu aşamada, saptadığımız metin türlerinin nasıl okunması gerektiği üzerinde durulur, başka bir deyişle öğrencilerle birlikte

hangi metin türünün nasıl bir okuma biçimiyle okunması gerektiği belirlenir ve bu bağlamda kullanılacak metin çözümleme stratejileri irdelenir.

4. ADIM

Uygulamalı yaptığımız bu çalışmalar aşamasında saptadığımız kavramları içeren 'kuramsal metinler' öğrencilerle birlikte irdelenir. Amacımız uygulamalı yapılan çalışmalar arasındaki kavramların tümüyle dizgelleşmesi, bu konudaki kavramların pekişmesi ve öğrencilerle 'kullanılabilir ya da uzmanlık metinlerini' okuma-anlama sürecinde gerekli olan kuramsal bilginin özümsemesidir.

Küçük gruplar oluşturan öğrenciler bu metinleri çözümlerler. Çözümleme iki düzlemde gerçekleşir.

1. düzlemin amacı, öğrencilerin 'uzmanlık metni' okuma-anlama sürecini yaşayarak öğrenmesi, 2. düzlemin amacı ise, daha önce yapılan uygulamalara dönük 'kuramsal bir metnin' bu konudaki kavramlarla birlikte zihinlerinde yeniden oluşmasını sağlamaktır. 'Okuma-anlama' aşamasından sonra öğrencilerden bazı gruplar okunan metni tartışmaya açık olarak derste sunarlar.

5. ADIM

Adımımızı 'bilginin kullanıma dökülme ve sınanma aşaması' diye adlandırabiliriz. Bu amacımızı gerçekleştirmek için de şöyle bir yol izlenmiştir :

- Yeni metinler dağıtılır (bkz. Ek 2)
- Öğrencilerden özümstedikleri bilgileri, kavramları da kullanarak bu metinlere de uygulamaları istenir. Öğrenciler gruplar oluşturarak bir metin seçecekler, metni yukardaki bilgiler ışığında irdelenecekler ve bir sonraki derste tartışmaya açık sunacaklardır. Sunma aşamasında diğer öğrenciler, arkadaşlarının onların sözünü kesmeden dinlerken kendi düşüncelerini belirten notlar alırlar ve sunuştuktan sonra sonuçlar sınıfta tartışılır.

Bu dersi izleyen derslerde, diğer metin çözümleme kuramları değişik metinlere ve metin türlerine uygulanmış ve okuma-anlamayı sağlayan kuramsal bilgiler örneklenirken, çözümleme teknikleri uygulamalardan yola çıkarak kuramsal metinlerle pekiştirilmiştir.

Bir yıl boyunca yapılan çalışmamız sürecinde uygulama amaçlı seçilen metinlerin diğer derslerle ve öğrencilerin dünyasıyla ilintili olmasına özen gösterilmiştir. Öğrenciye tümüyle yabancı, onun dünyasıyla hiç bir kesişme noktası olmayan metinler verilmemelidir. Öğrenci metinlerle yapılan çalışmaların amacını saptayabilmesi, okuma-anlamanın ona nasıl bir yarar sağlayacağını özümseyebilmelidir. Çalışmamızda uygulamadan başlayarak kuramsal metinlere doğru giden bir yol izledik.

Öğrenci yükseköğretim başladığında, onun 'okuma ediminin' kendisine çağdaş bilgiyi yakalamada ne denli yararlı olacağını özümseydiğini, bu bağlamda okuma-anlama tekniklerini bildiğinden yola çıkıyoruz. Oysa ortaöğretimde aksayan bir çok noktalardan ötürü, öğrenci 'okuma' keyfine varamamış, dahası 'uzmanlık metinleri' bağlamında 'okuma-anlamanın ve özümsemenin' nasıl sağlanacağını hiç öğrenmemiştir. Bu durumda uzmanlık metinlerindeki tüm bilgileri kendi alan bilgisi doğrultusunda bir süzgeçten geçirerek özümseyeceği yerde, ortaöğretimde yaptığı gibi ezberlemeye yatkındır. İşte bu aşamada 'okuma-anlamayı' sağlayıcı ve öğrenciye alan dersleri arasındaki bağlantıyı kurması için yol gösteren bir dersin programa alınması işlevsellik kazanıyor. Metinle etkileşim sağlanarak oluşturulan bir okuma-anlama süreci, öğrencinin metne eleştirel yaklaşımını, metni kendi dünyasıyla karşılaştırmasını ve dahası bu konuda tartışmalara katılabilmesine yardımcı olmaktadır. Bu çalışmalar öğrencileri etkin kılarak yapıldığı sürece, öğrenci 'okuma edimine' bilgiyi edinmede kolaylık sağlayan bir araç olarak yaklaşmaktadır. Bu araçla kendini daha iyi ifade edebileceğini yaşayarak öğrenen öğrencinin de, okuma-anlama ve özümseme için bir uğraşta bulunmanın yararına inanacağını sanıyorum.

KAYNAKÇA

- (1) 1989-90 öğretim yılında İstanbul Üniversitesi'nin değişik fakültelerinde okuyan 133 öğrenciye uygulanan bir anketin verileri.
- (2) BAYSAL, JALE, 'Türkiye'de Kitabın Öyküsü', Cumhuriyet, 10. 10.1991.
- (3) UNESCO, Statistical Yearbook 1985, 7. 7, s. VII-67.
- (4) UNESCO, Statistical Yearbook 1989, 7. 6, s. 7-62.
- (5) UNESCO, Statistical Yearbook 1985, 7. 7, s. VII-70.
- (6) UNESCO, Statistical Yearbook 1991, 7. 3, s. 7-44.
- (7) LAVEAU, Inge, Sach- und Fachtexte im Unterricht, DaF, Methodisch Didaktische Vorschläge für den Lehrer, Goethe, 1985, s. 61-67.

Ek 1*

Text 1

Lerne aus den Fehlern Deiner Mutter!

Ich habe ein Problem, das meine Eltern betrifft. Ich bin 14 Jahre alt, und seit einiger Zeit rege ich mich maßlos darüber auf, wie meine Mutter sich von meinem Vater ausnützen läßt. Er tut im Haushalt keinen Handschlag, läßt sich von vorn bis hinten bedienen.

Es geht sogar so weit, daß meine Mutter ihm die Kleidung für den nächsten Tag heraussucht, seine Aktentasche packt, auch sonstige Sachen wie Autowaschen, Rasenwähen für ihn erledigt. Wenn ich von meinen Schulfreundinnen höre, was deren Väter zu Hause alles tun, macht mich das richtig wütend (Quick, September 1991)

* Metinlerle çalışma, metne ilişkin görsel öğeleri de içeren özgün yazı şekilleriyle yapıldığı zaman daha verimli olmaktadır. Bunun dışında kaynaklar çalışmanın amacına göre fotokopide belirtilebilir ya da çalışmanın herhangi bir aşamasında verilir.

Text 2

Bir kediye ait olan her kişinin yaşamı boyunca asla unutamayacağı türlü anıları olması doğaldır. Bu anılardan biri de, onu ilk gördüğümüz andır.

Kedimi ilk gördüğüm an, öyle sonradan anılarda kalacak bir anmış gibi gelmemiştii bana. Bir kere, onu zorlukla seçebiliyordum. Kar yağıyordu ve New York'un ara sokaklarından birinde, benden az uzakta duruyordu. Ayrıca görebildiğim kadarıyla hiç de sevimli değildi. Zayıftı, kirliydi, yaralıydı... (...) (Yeni Yılda Gelen Kedi, C. Amory).

Text 3

Ein donnerartiges Rauschen zu seinen Füßen weckte ihn aus diesen Träumen, der Schimmel wollte nicht vorwärts. Was war das? Das Pferd sprang zurück, und er fühlte es, ein Deichstück stürzte vor ihm in die Tiefe. Er riß die Augen auf und schüttelte alles Sinnen von sich. Er hielt am alten Deich, der Schimmel hatte mit den Vorderhufen schon darauf gestanden. Unwillkürlich riß er das Pferd zurück, da flog der letzte Wolkenmantel von dem Mond, und das milde Gestirn beleuchtete den Graus, der schaumend vor ihm in die Tiefe stürzte, in den alten Koog hinab.

(T. Storm, Der Schimmelreiter, Vom Meer und Heide, S. 475)

Text 4

In diesem Jahr ist Steuervorteil in Aussicht

Wer einen besonderen sauberen Diesel-Pkw fährt, soll nach dem Willen der Bundesregierung wieder mit Steuervorteilen belohnt werden. Das gilt unabhängig vom Hubraum, also auch für Wagen über 2 Liter, die als Benziner ängst nicht mehr gefordert werden. Die befristete Steuerbefreiung gilt für Neuwagen.

(ADAC Motorwelt, August 1991)

Text 5

Die literaturgeschichtliche Bedeutung der Luthersprache reicht bis zur Gegenwart. Keiner kannte den tiefen Einfluß, den das Bibeldeutsch auf die Ausbildung unserer Prosa besaß, besser als der Pastorssohn Friedrich Nietzsche: *«Der Prediger allein wußte in Deutschland, was eine Silbe, was ein Wort wiegt, inwiefern ein Satz schlägt, springt, stürzt, läuft, ausläuft, er allein hat ein Gewissen in seinen Ohren. (...) Die Bibel war bisher das beste deutsche Buch. Gegen Luthers Bibel gehalten ist fast alles übrige nur «Literatur».* Viele Autoren haben ihre Prosa an Luthers Vorbild geschult. Ohne dieses Vorbild wäre weder Klopstocks psalmodierender Ton, noch Johann Hebels einfaches, körniges Bibeldeutsch denkbar. Georg Büchners «Hessischer Landbote» ebensowenig wie Brechts parodistische Hauspostille und Thomas Manns Doktor Faustus, in dem das Lutherdeutsch ironisch-archaisierend verwendet wird. (Gestalten der deutschen Literatur, S. 57).

Text 6

A R D

- 20.15 Die goldene Stimmgabel 1990
Galaabend präsentiert von
Dieter Thomas Heck
- 22.00 Ziehung der Lottozahlen
- 22.05 Tageschau
- 22.15 Das Wort zum Sonntag
- 22.20 Die ganz grosse Kasse
Am. Spielfilm von 1968
mit Julie Harris u.a.
- 22.50 Die Harte mit dem
Welchen Keks
Französis-italienischer
Spielfilm von 1971
mit Francis Blanche u.a.
- 01.15 Tagesschau

Z D F

- 20.15 Old Shatterhand
Deutsch-italienisch-fr.
Spielfilm von 1983 mit
Lex Parker, Pierre Brice u.a.
- 22.10 heute
- 22.15 Das aktuelle Sportstudio
Gewinnzahlen vom
Wochenende
- 23.35 Die Braut des Teufels
Englischer Spielfilm von
1968 mit Christopher Lee
u.a.
- 01.05 heute

S A T 1

- 20.00 Stingray
Die Gang
- 20.55 S A T 1 - Sport
- 21.00 Jake und Mac Cabe
Durch Dick und Dünn
Der Sonne entgegen
- 21.55 S A T 1 - blick
- 22.05 Der Mann mit der
Torpedohaut
Franz Kominalfilm
von 1970 mit Lili Palmer u.a.
- 0.00 Hetzagd
Englischer Kriminalfilm
von 1960 mit Stanley Baker

EK 2*Text 1*

Die Übersetzer Ausbildung : Notwendigkeit, Inhalte und wissenschaftliche Fundierung

Übersetzungskompetenz bedeutet nicht nur mehr Sprachkompetenz in AS und ZS : man denke etwa an die Anforderungen im Bereich der Fachterminologien, der Syntax und Stilistik der Wissenschaftssprachen, der Spezifik der Werbesprache, der ästhetischen Qualitäten literarischer Texte. Sie bedeutet auch die Fähigkeit, die Kompetenzen in zwei Sprachen miteinander zu verbinden, daß adäquate Übersetzungen entstehen.

Für eine systematische Ausbildung von Übersetzern spricht aber auch die mangelnde Qualität vieler Übersetzungen in den verschiedensten Bereichen, die nicht selten auf die mangelnde Qualifikation ungeschulter und überforderter Übersetzer zurückgeführt werden muß. Das gilt freilich keineswegs immer : der Zeit- und ökonomische Druck, unter dem viele Übersetzer arbeiten müssen, führt auch bei qualifizierten Übersetzern bisweilen kaum zu rechtfertigenden Resultaten.

(W. Koller, Einführung in die Übersetzungswissenschaft, S. 40)

Text 2

DER TRECK NACH OSTEN

Die Milliarden für die neuen Länder zeigen Wirkung : Die modernsten Fabriken stehen jenseits der Elbe, produziert wird vielfach billiger als im Westen - eine Gefahr für die Arbeitsplätze in Westdeutschland.

Der Aufschwung Ost läuft. Und für den Westen kommt es noch schlimmer.

Reichen die Investitionen in den neuen Ländern auch längst nicht aus, um die Arbeitslosigkeit herunterzudrücken : Die neuen Fabriken sind die modernsten in Europa. Schon in der nächsten Rezession droht den Deutschen West ein böses Erwachen : Im Abschwung werden zuerst die ältesten und unrentabelsten Fabriken dicht gemacht. Und die stehen in Westdeutschland. Im Osten gibt's nur High-Tech.

(Focus, Nr. 40, 30.09.1995, S. 69).

*Text 3***ABD'DEN TÜRKİYE'YE CİDDİ DESTEK**

Ö.K. Öymen - Madrid. Avrupa Birliği Dönem Başkanı İspanya'nın Dışişleri Bakanı J. Solana, Başbakan Tansu Çiller'in yarın başlayacak Madrid gezisi öncesinde Türkiye'ye önemli bir destek vererek, «Gümrük Birliği (GB) oylaması ertelenmemelidir» dedi. Böylece Avrupa Parlamentosu'ndaki ertelenme yanlısı bazı sosyalist milletvekillerine net bir mesaj verdi.

SOLONA, Madrid'de bulunan Dışişleri Bakanı Deniz Baykal ile görüşükten sonra yaptığı açıklamada, Avrupa Parlamentosu'nun Türkiye'de bu yıl sonunda gerçekleşmesi beklenen genel seçimlerden önce GB konusunda kararını vermesi gerektiğini söyledi. (Milliyet, 14.11.1995, Ekonomi, s. 7).

*Text 4***DER NEUE FORD GALAXY - DIE CLEVERE ALTERNATIVE**

Sie sind Feuer und Flamme für mehr Raum, mehr Komfort und mehr Flexibilität? Möchten aber auf den Fahrkomfort einer Limousine nicht verzichten? Genausowenig auf ein attraktives Design? Mit so hohen Ansprüchen sind Sie im neuen Ford Galaxy bestens aufgehoben. Er verbindet innere Größe und Vielseitigkeit mit einem Fahrverhalten, das manche Limousine in den Schatten stellt. Handlich ist er. Wendig. Seine Straßenlage ist erstklassig, und sein Design setzt neue Maßstäbe. Er ist die clevere Alternative für alle, die etwas mehr haben wollen. Fahren Sie ihn allein oder mit Freunden. Aber fahren Sie ihn! Am besten gleich zur Probe. (Focus, Nr. 40, 30.09.1995, S. 65).

Text 5

1850 - 1890 REALISMUS

Der Realismus wollte die ihm faßbare Welt unparteiisch beobachten und schildern. Ausgeschaltet wurde, was jenseits des Realen liegt, ebenso wie Gefühl und Meinung des Dichters selbst. Voraussetzung dafür war der Glaube an eine klare Scheidung von Subjekt - und Objektssphäre. Die Wirklichkeit an sich sollte gezeigt werden. Gut und böse, schön und häßlich, groß und klein seien gleich schildernswert.

(H. A. u. E. Frenzel, Daten deutscher Dichtung, Band II, S. 413).

Text 6

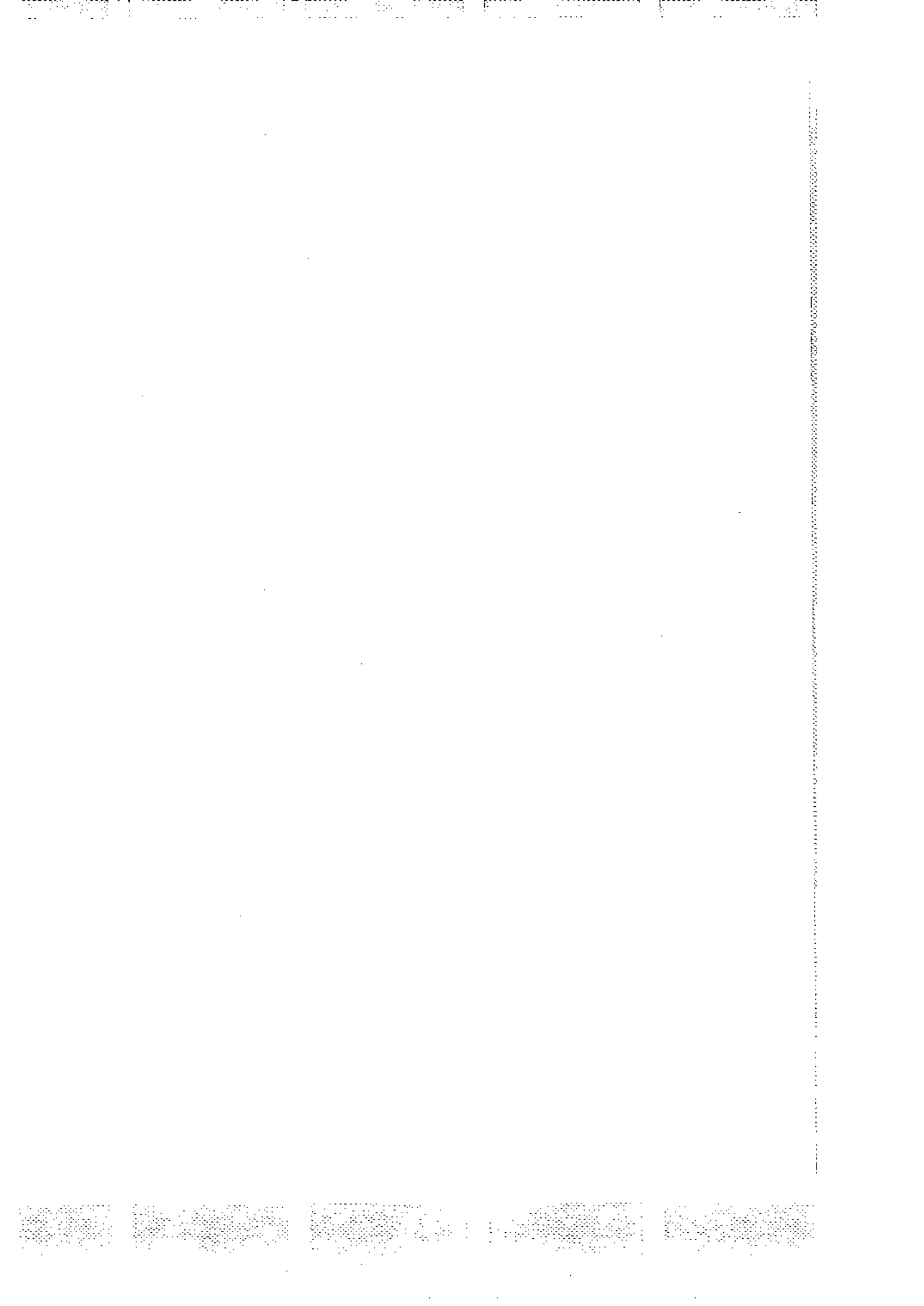
EIN STAR ZUM PFERDESTEHLEN

«Robin Hood - König der Diebe» Spielfilm von Kewin Reynolds.
USA 1991. 143 Min.; Farbe.

Das grüne Hütchen mit der Fasanenfeder bleibt im Klamottenschrank. Der neue Robin Hood ist kein Lutfikus, als Räuberzivil hat er das offenste Grinsen und die flottesten Löffelohren Hollywoods seit Clark Gable, doch er ist kein Draufgänger. Sein Auge blitzt nicht, er schaut versonnen.

Der moderne Held ist ein gebrochener Held. Sein Jugendidealismus ist in einem militärisch-ideologischen Prestigeabenteuer vor die Hunde gegangen - im Kreuzzug gegen Jerusalem -, und wenn er nun gegen das Terrorregime des Sheriffs von Nottingham antritt, trägt der Jolly Good Fellow auf seinen Schultern die Bürde der Welt : ein Star nicht aus Lust, sondern aus Verantwortung.

(Spiegel, Nr. 41. Okt. 1991).

TANITMALAR

